

## PLÁN ČINNOSTI NA ROK 2023

Muzeum paměti XX. století, z.ú. (dále Muzeum) je instituce zřízená na základě Usnesení Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 z 19. září 2019. Účel a předmět činnosti zapsaného ústavu Muzea je definován v člancích 4 a 5 zakládací listy. Účelem Muzea je podle Usnesení „zachování historické paměti v souvislosti se vznikem, existencí a pádem totalitních režimů na území Československa“, a dále pak také „připomínat odpůrce a oběti totalitních režimů a přispět k pochopení modelů autoritativního vládnutí.“ Muzeum je deklarováno jako instituce paměťová, sbírkotvorná, vzdělávací a osvětová.

Muzeum paměti XX. století chce v souladu s usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 svou činností stimulovat zájem o historii. Chce přispívat k poznání a inspirovat a podněcovat k přemýšlení o české společnosti a o osudech jednotlivých občanů, především jejich konfrontaci s totalitními režimy. Chce vnímat XX. století v komplexnosti „světlych i temných“ období české společnosti. Chce upozorňovat na provázanost jednotlivých událostí a období. Chce různými způsoby vést k vytváření a upevňování demokratického a pozitivního hodnotového systému naší společnosti skrze pravdu a snahu o objektivní poznání jednotlivých interpretovaných dějů a událostí. Chce napomáhat rozvíjet duchovní a mravní kvality společnosti. Chce napomáhat poznávání, pojmenovávání a diferencování pozitivních i negativních tendencí, událostí a osobností.

### Činnost jednotlivých oddělení Muzea

Rokem 2023 vstupuje Muzeum paměti XX. století, z.ú. do čtvrtého roku existence. Muzeum bude pokračovat ve stabilizaci základního administrativního a personálního zázemí. Důležitou součástí činnosti bude navazování a rozvíjení spolupráce s domácími a zahraničními paměťovými a vzdělávacími institucemi, odborníky, pamětníky a veřejností. Z hlediska dlouhodobé zahraniční spolupráce bude významným partnerem Platforma evropské paměti a svědomí (sdružuje přes šest desítek evropských paměťových institucí), jejímž řádným členem

se Muzeum stalo v roce 2021. Důležitým aspektem činnosti instituce bude také členství v Asociaci muzeí a galérií ČR.

Do jednotlivých aktivit Muzea se budou ve větší míře zapojovat členové a členky Kolegia a poradních orgánů ředitele Muzea – Programové rady festivalu dokumentárních filmů o XX. století *Nezломní a obětovaní*, Ediční rady a Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost.

Muzeum bude vždy během svých akcí uvádět příslušnost k hlavnímu městu Praze.

Provoz a činnost Muzea paměti XX. století, z.ú. bude (stejně jako dosud) financován převážně z prostředků zřizovatele, kterým je hlavní město Praha. Muzeum bude usilovat o získání evropských prostředků a grantů na konkrétní projekty činnosti Muzea. Plán činnosti na rok 2023 může být modifikován finančními možnostmi instituce, např. ve smyslu získání dodatečných finančních prostředků na konání konkrétní akce nebo získáním spolupřadatele.

V říjnu 2020 získalo Muzeum od hlavního města Prahy formou pronájmu jako dočasné sídlo Dům pážat pánů z Martinic na Hradčanech. V kooperaci s příslušnými odbory Magistrátu hl. m. Prahy zde budou pokračovat kroky směřující k budoucímu zahájení činnosti Muzea na základě a v souladu s již zpracovanou objemovou studií, stavebně technickým průzkumem a připravenými plány na rekonstrukci a adaptaci budovy.

Primárním a nejdůležitějším cílem Muzea paměti XX. století, z.ú. se v roce 2023 stane práce na realizaci stálé expozice (obsah, licence, technické parametry apod.). Zůstává ambicí Muzea, aby rekonstrukce a adaptace budovy probíhala současně s přípravou expozice tak, aby po dokončení všech stavebně technických úprav mohlo být Muzeum otevřeno v nejkratší možné době pro veřejnost.

Současně je nutné upozornit (a brát v úvahu), že činnost Muzea může být narušena vnějšími okolnostmi, například závažnou epidemiologickou situací na území České republiky, která by postupně mohla ohrozit konání a podobu některých plánovaných akcí. Dalšími faktory výrazně ovlivňující podobu akcí jsou inflace, růst cen energií apod.

V souladu s návrhem rozpočtu Muzea paměti XX. století, z.ú. předkládáme následující plán jeho aktivit v roce 2023.

### **Kancelář ředitele**

Kancelář ředitele Muzea bude zajišťovat základní administrativní a provozní záležitosti instituce. Její činnost a aktivity lze spatřovat v následujících bodech:

- Domácí a zahraniční spolupráce. Navazování a rozvoj spolupráce s domácími a zahraničními partnery tvoří důležitou součást aktivit Muzea. Považujeme za velmi prospěšné, aby některé z aktivit Muzea probíhaly ve spolupráci s domácími a zahraničními partnery Muzea.

- Marketing a komunikace. Modernizace webových stránek a profilů na sociálních sítích v souladu s vizuální koncepcí Muzea, pokračování v digitálních projektech, mediální prezentace činnosti Muzea v úzké spolupráci s oddělením historického vzdělávání.
- Zajištění fungování a komunikace s členy Kolegia a poradních sborů ředitele – Programové rady festivalu dokumentárních filmů o XX. století *Nezlomní a obětovaní*, Ediční rady a Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost.
- Zajištění administrativního a personálního chodu instituce.
- Muzeum bude usilovat o získání dodatečných finančních prostředků na konání konkrétní akce nebo na konkrétní činnost Muzea.

### **Provozně-ekonomické oddělení**

Provozně-ekonomické oddělení bude zajišťovat ekonomické zpracování činností Muzea. V současné době jsou některé tyto záležitosti zajišťovány na základě externí spolupráce. V případě zvýšení objemu ekonomických a provozních činností bude tato aktivita vykonávána zaměstnanci Muzea na hlavní pracovní poměr. Jedná se zejména o:

- Zajištění externích služeb účetnictví a mezd, kontrola pokladní činnosti Muzea.
- Podílení se na systému účtování externí firmy tříděním nákladů a výnosů do středisek, zakázek a činností.
- Zajištění platebního styku s bankou – platby.
- Evidence faktur, objednávek, smluv ekonomické povahy, DPP a DPČ.
- Podílení se na tvorbě vnitřních řádů souvisejících s ekonomickým a provozním chodem Muzea.
- Zajištění evidence majetku, garant inventarizace majetku.
- Zajištění podkladů v rámci Auditů a spolupráce s auditorem.
- Vyúčtování obdržovaných dotací.
- Tvorba rozpočtů a kontroly jejich plnění.

### **Oddělení sbírek a výstavnictví**

Sbírková činnost Muzea paměti XX. století, z.ú. je v souladu s Usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 z 19. září 2019 zaměřena na sbírkové předměty týkající se historické paměti o událostech XX. století, souvisejících se vznikem, existencí a pádem totalitních režimů na území Československa a klíčových okamžiků českých a československých

dějin 20. století a rovněž na sbírkové předměty, které připomínají osudy odpůrců a obětí totalitních režimů, či mohou přispět k pochopení modelů autoritativního vládnutí.

Do sbírkotvorných aktivit muzea je zapojena i veřejnost. Muzeum aktivně vyhledává vlastníky doposud nepublikovaných soukromých sbírek a pozůstalostí (fotografických, filmových, písemných), zpracovává je a eviduje. Největší exponát Muzea, socha maršála I. S. Koněva, je ve formě zápůjčky od majitele městské části Praha 6 umístěná v pronajatém klimatizovaném depozitáři v Měšicích. V průběhu roku 2023 bude pokračovat výzkum Muzea zaměřený na roli maršála Koněva ve střeoevropské perspektivě.

V roce 2023 bude Muzeum pro evidenci sbírkových předmětů využívat i nadále Muzejní vademecum od firmy Bach. Důležitou součástí koncepčního budování, správy a uchovávání sbírek bude kooperace s Poradním sborem pro sbírkotvornou činnost, odborným poradním orgánem ředitele Muzea sbírkotvorné činnosti. V roce 2023 předpokládáme zapsání sbírky Muzea do Centrální evidence sbírek (CES), vedené Ministerstvem kultury ČR.

V roce 2023 bude pro Muzeum prioritní realizace stálé expozice. Realizace se opře o výsledky historicko-didaktické diskuse a posudky renomovaných odborníků z oborů historie a muzeologie z ČR a ze zahraničí. V průběhu roku 2023 budou dokončeny podklady pro elektronickou verzi historické mapy Prahy, součástí stálé expozice v sídle Muzea. Jejím prostřednictvím bude ukázána proměna názvosloví ve veřejném prostoru v souvislosti se změnami politických režimů.

V souvislosti s koncepčním plánováním Muzeum zakoupí výstavní panely pro exteriérové expozice, které by mohlo dlouhodobě využívat při realizaci budoucích výstavních projektů.

V roce 2023 Muzeum připraví tři krátkodobé výstavy.

První, plenérová výstava *Osobnosti a místa ve fotografiích StB* vznikne ve spolupráci s Museem Kampa na jaře 2023. Předpokládáme využití výstavy i na dalších místech. K výstavě bude vydán katalog a připraven doprovodný program ve formě debat a komentovaných prohlídek.

Druhá, plenérová výstava *Pavel Tigrid (1917-2003)* představí významnou osobnost čs. politiky, publicistiky a exilu. Připomene tak 20. výročí úmrtí této mimořádné osobnosti. K výstavě bude vydán katalog a připraven doprovodný program ve formě debat, komentovaných prohlídek apod.

Třetí, interiérová výstava *Evropský gulag* se bude konat na podzim 2023 ve spolupráci s Platformou evropské paměti a svědomí, Magistrátem hlavního města Prahy a Památníkem Vojna u Příbrami. Platforma evropské paměti a svědomí připravila tuto výstavu ve spolupráci se svými členskými organizacemi. Výstava bude rozšířena o československý kontext. K výstavě bude vydán katalog a připraven doprovodný program ve formě debat a komentovaných prohlídek.

## **Oddělení historického vzdělávání**

Historický výzkum a vzdělávání představují jeden ze základních pilířů činnosti Muzea paměti XX. století, z.ú. Oddělení je garantem odborných aktivit Muzea, které se v souladu s Usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 z 19. září 2019 soustředí na záležitosti výzkumné, edukační a publikační. Považujeme přitom za důležité, aby tato činnost odrážela aktuální stav poznání a motivovala návštěvníky akcí k uvažování o diskutovaných tématech v souladu s hodnotami demokratického státu.

Oddělení historického vzdělávání spolupracuje na přípravách stálé expozice a dočasných výstav, filmového festivalu *Nezlomní a obětovaní*, veřejných diskusí, seminářů a konferencí ve spolupráci s dalšími institucemi, zejména Knihovnou Václava Havla, Museem Kampa – Nadace Jana a Medy Mládkových, Platformou evropské paměti a svědomí, Ústavem pro studium totalitních režimů a knihovnou samizdatové a exilové *Libri prohibiti*. Přípravuje také pořad *Historie a souvislosti* a filmový cyklus *Příběh Muzea paměti XX. století*. Zaznamenává a publikuje na sociálních sítích a webových stránkách veřejné akce muzea.

## **Činnosti Oddělení historického vzdělávání**

### **Publikační činnost**

V roce 2023 Muzeum paměti XX. století připraví k vydání třetí svazek ročenky XX., katalogy pořádaných výstav a několik knižních publikací. Obsah ročenky bude odrážet reprezentativní důležitá témata výzkumu dějin 20. století, aktivity Muzea atd. Muzeum bude při vydávání publikací usilovat o získávání grantových projektů a hledání spoluvydavatelů. Oddělení historického vzdělávání zajišťuje redakci publikací.

### Publikační záměry v roce 2023

- XX. – ročenka Muzea paměti XX. století, č. 3 (2023)
- Katalog výstavy *Osobnosti a pražská místa ve fotografiích Správy sledování StB* – spoluvydavatelé Museum Kampa
- Katalog výstavy *Evropský gulag* – spoluvydavatelé Platforma evropské paměti a svědomí, Ústav pro studium totalitních režimů
- Kolektivní monografie *Socha maršála Koněva. Historie, propaganda a konflikt*
- Katalog IV. ročníku festivalu dokumentárních filmů *Nezlomní a obětovaní*
- Jiří SOZANSKÝ: *Valdice. Odsouzení k neexistenci* – spoluvydavatel Symposion
- Petr BLAŽEK – Miroslav VODRÁŽKA: *Zbyněk Fišer (alias Egon Bondy) a Státní bezpečnost. Studie a edice dokumentů*

- Pavel ŽÁČEK: *OSS ve Střední Evropě. Americká zpravodajská služba a osvobození Československa. Edice dokumentů*
- Sborník z konference *Ruská hybridní válka proti demokratickým zemím. Výzva evropským paměťovým institucím* – spoluvydavatelé Platforma evropské paměti a svědomí, ÚSTR
- Petr BLAŽEK (ed.): *Historie a souvislosti. Rozhovory* – spoluvydavatel Nakladatelství Vyšehrad

Příprava publikací na rok 2024 (bude probíhat již v roce 2023):

- XX. – ročenka Muzea paměti XX. století, č. 4 (2023)
- Katalog *Muzeum paměti XX. století. Stálá expozice v Domě pážat*
- Markéta BÁRTLOVÁ: *Domeček. Dějiny místa komunistické represe* – spoluvydavatel Nakladatelství Academia
- Petr HLAVÁČEK (ed.): *Praha jako útočiště. Osobnosti východoevropského (ruského, ukrajinského, běloruského) exilu v meziválečném Československu*
- Jan KALOUS: *Tragédie Gottwaldova lékaře. Vladimír Haškovec a československý případ „bílých pláštů“* – ve spolupráci s nakladatelstvím Academia
- Komiks Sergej Vojcechovský

### **Edukační činnost**

Vzdělávací aktivity Muzea se v roce 2023 zaměří na edukační rovinu připravované stálé expozice. Hlavní cílovou skupinou zde budou žáci a studenti, pro které budou připraveny vzdělávací programy s využitím moderních forem. Pozornost ovšem bude také věnována dalším návštěvníkům včetně rodin s dětmi. Pro tento účel bude v roce 2023 založen Klub přátel Muzea paměti XX. století. Muzeum bude rovněž rozvíjet již navázanou spolupráci s pedagogy ZŠ a SŠ. Důležitá je v tomto kontextu spolupráce s vysokoškolskými studenty, zvláště z pedagogických fakult.

Naplánované vzdělávací akce v roce 2023:

- Studentská kolokvia, semináře a besedy na vybraná témata. Jedná se o přípravu, kontaktování, koordinaci a realizaci různých akcí pro školy.
- Studentské konference, letní školy vzdělávání pro studenty a učitele. Spolupráce na edukačních projektech a příprava návrhů grantových projektů Muzea. Projekt CERV Evropská paměť – podaný návrh k realizaci v roce 2023 *Studenti a tři tváře totalitní ideologie*, vzdělávání studentů středoevropského regionu (ČR, PL, SR, HU).

- Workshop pro studenty + DVPP pro pedagogy na téma „Historie a propaganda“ k prezentaci vydávané knihy k souvislostem sochy maršála Koněva.
- Letní škola pro učitele v Památníku tří odbojů v Lošanech (ve spolupráci se spolkem Mašínův statek – Památník tří odbojů, Ústavem pro studium totalitních režimů a Regionálním muzeem Kolín).
- Vzdělávací akce, odborný seminář, studentský workshop pro školy v rámci festivalu dokumentárních filmů o XX. století *Nezlomní a obětovaní* – Bio OKO.
- Pracovní listy k projektovým hodinám k výstavám muzea + komentované prohlídky pro školy
- Historické procházky Prahou s lektory. Praha chápaná jako muzeum a dějiště významných historických událostí 20. století. Využity budou již realizované procházky z minulých let. Nově budou připraveny procházky: Jan Palach (Petr Blažek); Staroměstské století ve 20. století (Petr Koura); Pražské máničky (František Stárek); Pražské oběti 1968 a 1969 (Jan Kalous); Lennonova zeď (Petr Blažek).  
Některá z témat budou zpracována jako multifunkční průvodce v aplikaci SmartGuide.

### **Akce pořádané Muzeem paměti XX. století v roce 2023**

#### Konference

Konference *Rok 1953 – epilog stalinismu*

Spolupořadatelé: Ústav pro studium totalitních režimů, Magistrát hlavního města Prahy,

Místo konání: Magistrát hlavního města Prahy

Termín: březen 2023

Konference *Symbols totalitních hnutí a režimů*

Spolupořadatelé: Senát Parlamentu ČR, Platforma evropské paměti a svědomí, Ústav pro studium totalitních režimů

Místo konání: Senát Parlamentu ČR

Termín: září 2023

#### Výstavy

*Osobnosti a pražská místa ve fotografiích Správy sledování StB*

Výstava představí fotografie vybraných osobností a pražských míst, které pořídila Správa sledování StB.

Spoluorganizátoři: Museum Kampa – Nadace Jana a Medy Mládkových

Partneři výstavy: ÚSTR, ABS

Externí výstava, 24 panelů, čeština a angličtina, katalog

Místo a doba konání: park Kampa, květen – červenec 2023

*Pavel Tigríd (1917-2003)*

Výstava představí významnou osobnost čs. politiky, publicistiky a exilu.

Spoluorganizátoři: Magistrát hlavního města Prahy, Platforma evropské paměti a svědomí,

Ústav pro studium totalitních režimů, Knihovna Libri prohibiti

Místo a doba konání: Magistrát hlavního města Prahy (Městská knihovna v Praze), září – říjen 2023

*Evropský gulag*

Výstava vypráví zapomenutý příběh systému táborů nucených prací sovětského typu v zemích ovládaných nebo okupovaných SSSR (Německo, Polsko, Československo, Maďarsko, Jugoslávie, Albánie, Rumunsko, Bulharsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko a Moldavsko). Počet táborů v těchto zemích je odhadován na 800 a počet vězňů těchto táborů na 1,5 milionu.

Spoluorganizátoři: Magistrát hlavního města Prahy, Platforma evropské paměti a svědomí,

Ústav pro studium totalitních režimů, Hornické muzeum Příbram

Výstava s předměty, čeština a angličtina, katalog

Místo a doba konání: Františkánský klášter při kostele Panny Marie Sněžné, Jungmannovo náměstí v Praze, listopad-prosinec 2023

Další instalace výstavy: *Grafické listy Pavla Vošického, Století martyrů*

## Filmy

Připraveny budou dva filmy z cyklu *Příběh Muzea paměti XX. století*:

- Sergej Vojcechovský – příběh československého generála
- Proces s Rudolfem Slánským – příběh filmového záznamu

## Filmový festival

Filmový festival dokumentárních filmů o XX. století *Nezlomní a obětovaní*

Spolupřadatelé: Polský institut v Praze, Platforma evropské paměti a svědomí, Univerzita Karlova, Kampus Hybernská, Ústav pro studium totalitních režimů, Slovenský institut v Praze, Lisztův institut – Maďarské kulturní centrum, Goethe institut, Střední průmyslová škola a gymnázium na Smíchově, Ministerstvo zahraničních věcí ČR

Místo konání: Bio OKO, Kampus Hybernská



Termín: listopad 2023

### Semináře a diskuse pro veřejnost

Odborný seminář *Zločiny komunismu*

Pořádá spolek Mladí demokraté k výročí 25. února 1948.

Místo konání: Senát Parlamentu ČR

Termín: únor 2023

Účast Muzea v rámci mezinárodního projektu proti totalitě *Mene Tekel*

Výstava, dokumentární pásma, účast na mezinárodní konferenci.

Místo konání: Praha

Termín: únor 2023

Odborný seminář *Bořivoj Čelovský (1923-2008)*

Ve spolupráci s Ústavem pro studium totalitních režimů a Knihovnou Libri prohibiti

Místo konání: Knihovna Libri prohibiti

Termín: září 2023

Účast Muzea v rámci projektu *Korzo Národní*

Prezentace Muzea, historická tramvaj, procházka, účast v debatách.

Místo konání: Praha

Termín: listopad 2023

Diskuse pro veřejnost reflektující důležitá společenská témata a výročí

Spolupořadatel: Knihovna Václava Havla – Museum Kampa – Muzeum Karlova mostu –

Městská knihovna v Praze – Libri prohibiti

Termíny: v průběhu roku 2023

Den otevřených dveří s programem

Místo konání: Dům pážat pánů z Martinic na Hradčanech

Termíny: 27. červen, 21. srpen, 17. listopad 2023

### **Aktivity Muzea v průběhu roku 2023**

*Rudé století*

V průběhu roku 2023 bude Muzeum paměti XX. století rozvíjet webové stránky *Rudé století* navazující na stejnojmennou výstavu uskutečněnou v roce 2021, které provozuje v české a anglické mutaci. Stránky budou průběžně doplňovány o dokumenty, obrazové, zvukové a filmové sekvence.

#### *„Místa paměti“*

Mapování tematicky významných „Míst paměti“ - fyzické i virtuální procházky Prahou (ve spolupráci se společností SmartGuide). Témata: Praha v únoru 1948; Praha a Milada Horáková; Povstání a osvobození Prahy v květnu 1945; Praha kubistická; Události srpna 1968 až 1969 v ulicích Prahy

#### *Připomínka obětí totalitních režimů*

Účast zástupce Muzea na pietních akcích a shromážděních (Nerudova ulice, Motol, Lidice. Ďáblice, Vyšehrad, Národní třída).

#### *Prezentace Muzea*

Účast Muzea na mezinárodním knižním veletrhu *Svět knihy*.

#### *Virtuální projekty*

Pro souhrnnou prezentaci činnosti Muzea budeme pokračovat ve vytváření mobilní aplikace či responzivního webu. Obsah a funkce se budou odvíjet od finanční situace a činnosti Muzea.

#### *Oral history*

V průběhu roku 2023 budou natočeny osobní svědectví a vzpomínky významných osobností českého společenského, vědeckého a kulturního života. Závislé na finanční situaci Muzea.

Za Muzeum paměti XX. století, z.ú. – PhDr. Jan Kalous, Ph.D., ředitel

**Plán činnosti na rok 2023 schválila Správní rada Muzea paměti XX. století, z.ú. na svém zasedání dne 1. září 2022.**